

Qarabağ müharibəsi bitməde, münaqişəni tam həll etmək uğrunda mübarizə davam edir. Ancaq indi qədər Xankəndi daxil olmaqla, ətraf rayonlara nəzarəti bərpa edə bilməmişik. Bununla belə, Bakı bu istiqamətdə müxtəlif addımlar atır, o cümlədən Rusiyanın vasitəçiliyi ilə Ermənistanın rəsmi nümayəndələri ilə danışıqlar aparılır. Bununla paralel olaraq ATƏT-in Minsk Qrupu yenidən səhnəyə daxil olmağa cəhd edir, tərəflərlə müzakirələr keçirir. Bir növ prosesdə "mən də varam" mesajını verir. Müharibənin son günü həmsədrlik institutunu saya salmadan atəşkəsin imzalanmasında önəmli rol oynayan Rusiya isə Minsk Qrupunun fəaliyyətinin davam etdirilməsində maraqlı olduğunu elan edir.

Mövzu ətrafında sabiq dövlət müşaviri, professor Qabil Hüseynli «Azpolitika»nın suallarını cavablandıraraq fikirlərini öyrənib.

- Qabil bəy, 44 günlük müharibədə əldə olunan qələbədən sonra aylardır ki, ciddi proseslər gedir, Azərbaycan tərəfi nəzarətdən kənar ərazilərdə süverenliyi bərpa etmək üçün gözəgörməyən, səhnəarxası addımlar atır. Hazırda siz Qarabağla bağlı vəziyyəti necə qiymətləndirirsiniz, daha çox hansı proses və sənədlər müşahidə olunur?

- Hesab edirəm ki, indiki vəziyyət Azərbaycan ordusunun Ermənistan üzərində əldə etdiyi qələbənin yaratdığı təəsürətdən ibarətdir. Ermənilər sözün əsl mənasında kapitulyasiyaya getdilər. Amma Rusiyanın bölgədəki sülhməramlıları 10 noyabr sazişində nəzərdə tutulan müddəaların həyata keçirilməsi istiqamətində addımlar atsa da, erməniləri Xankəndinə daşımaları, Ermənistan ordusunun əsgərlərinin Azərbaycan ərazilərindən çıxarılmasına ciddi cəhd göstərməmələri və digər hallar bir qədər üzücü ovqat yaşadır. Eyni zamanda bu vəziyyət Ermənistanda revanşist qüvvələrin fəallaşmasına səbəb olduğundan Azərbaycanı da yeni bir seçimə - lokal hərbi əməliyyatlar aparması zərurəti qarşısında qoyur. Doğrudur, bu saatin özündə də Azərbaycanın xüsusi təyinatlı qüvvələri Dağlıq Qarabağ ərazisində sakitcə hərbi əməliyyatlar - hibrid müharibə kontekstindəki əməliyyatlara oxşar fəaliyyət həyata keçirir. Bir sözlə, qələbəyə köklənən Azərbaycan ordusu həm də Ermənistan ordusu üzərində psixoloji üstünlüyü qoruyub saxlamağa çalışır.

Mən hesab edirəm ki, Azərbaycan Prezidenti Əliyevin işğaldan azad edilən bir neçə rayona səfəri də bu məqsədi daşıyır. Laçının Gülübird kəndində Ermənistandakı revanşist qüvvələrə mesaj verməklə Prezident təsdiq edir ki, Azərbaycan əvvəlki əzmindən geri çəkilməyib və lazım gələrsə hərbi əməliyyatları - istər lokal, istərsə də böyük miqyasda - davam etdirə bilər. Yeni bütövlükdə desək ki, Qarabağ müharibəsi başa çatıb, mənəcə bu doğru olmazdı. Eyni zamanda düşmənin üzərində

həllədiçi qələbə qazanılıb, Azərbaycan öz üstünlüyünü təmin edib, təşəbbüsü əlinə alıb və situasiyaya dikte edir. Reallıq bundan ibarətdir.

- Hərbi əməliyyatların hansı formada bərpasını mümkün hesab edirsiniz. Ermənistanda da revanşist bəyanatlar səsləndirilir. İndi Ermənistanda müşahidə olunan siyasi situasiya dəyişə və bu, bizi müharibəyə cəlb edə bilərmi?

- Ermənistanda situasiyanın ön planı doğrudan da qisasçılıq məqsədilə Azərbaycandan torpaq qoparmaq və ya Dağlıq Qarabağın statusu ilə bağlı nəsə əldə etməklə bağlı deyil. Hazırda Ermənistanda meydana qarışdırılan əsasən "Qarabağ klani" adlandırılan

mejdani qızıqdırmaq cəhdlərinin heç bir perspektivi yoxdur. Artıq belə hallar arxada qalıb. Qənaətimcə, Ermənistanda bütün siyasi qüvvələr Azərbaycanın gücünü görüb və indi müharibə haqqında düşünməməlidir.

- ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrləri Azərbaycan və Ermənistan Xarici İşlər nazirləri ilə müzakirələr aparıb. Prosesdə ATƏT sədrinin şəxsi nümayəndəsi Anje Kaspşik də iştirak edib. Bu proses nə vəd edir, həmsədrlər Azərbaycanla hansı məsələləri müzakirə edə bilər?

- Əlbəttə, bu, bizim üçün çox da xoş deyil. ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrlərinin yenidən meydana daxil ol-

lar görüş xatirinə görüş şəklində davam edir. Şəxsən mənəm fikrimcə, vasitəçilərin fəaliyyətinə heç bir ehtiyac yoxdur.

- Rusiya Xarici İşlər nazirinin müavini Andrey Rudenko Minsk Qrupunun qalmasında maraqlı olduqlarını açıqlayıb. Bəzi ekspertlər hesab edirlər ki, indiki halda Moskva Minsk Qrupu formatında Azərbaycanla təzyiç rıçaqlarını əldən vermək istəmir. Siz bu haqda nə düşünürsünüz?

- 10 noyabr bəyanatı imzalanarkən Moskva ATƏT-in Minsk Qrupuna ehtiyac olmadığı, hətta 2+2 variantının işə düşə biləcəyi haqqında danışırdı. Daha sonra Fransa və Amerikanın təzyiqlərindən, ola bilsin ki, özünün strateji ma-

bənzər proses gedir. Bütün bunları nəzərə alaraq deyə bilərik ki, Rusiya perspektivdə indiki kimi olmayacaq. Başqa sözlə, uzaq olmayan perspektivdə bu gün məxsus olduğu siyasi gücə və təsirlərə malik olmayacaq. O zaman, mənəm fikrimcə, Rusiyanın Cənubi Qafqazda təsir qüvvəsi lap zəifləyəcək. Əlbəttə, bu proses zamanla olacaq.

Düzdür, ABŞ Prezidenti Co Bayden Rusiya ilə bağlı çox böyük vədlər verirdi. Amma indiyə qədər müşahidələrimiz göstərir ki, "Şimal axını-2" layihəsini dayandırmağa müvəffəq olmayıb. Rusiyada Navalninin həbsindən sonra baş verən ayaqlanma ilə bağlı da Prezident Bayden təkidli bə-

Politoloq Qabil Hüseynli:

"Türkiyə Qarabağa dair yeni plan üzərində düşünür"

"Rus sülhməramlıları əvvəlki kimi meydan sulaya bilmirlər"

"ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrlərinin yenidən meydana daxil olması və bu institutun fəaliyyətə başlaması ürəkəçici deyil. Xüsusilə nəzərə alanda ki bu institut müharibəyə qədərki 20 illik fəaliyyəti zamanı öz imicini korlayıb və sübut ediblər ki, daha çox ermənipərəst siyasət yürütməklə ermənilərin "dəyirmanına su axıdırlar". Azərbaycan bu məsələyə dair öz fikrini dəfəllərlə bildirib"

diğımız millətçi-şovnist qrupdur. Onların da əsas məqsədi siyasi dividendlər əldə etmək və hakimiyyəti ələ götürməkdən ibarətdir. Onların hakimiyyətə gəlmək məsələsi kifayət qədər problemlidir, çünki yerli ermənilərin böyük bir hissəsi onların əleyhinədir. Amma bununla yanaşı Serj Sarkisyanın "İskəndər" raketləri ilə bağlı dedikləri insanı müəyyən qədər düşüncələrə qərq edir. Mənə elə gəlir ki, Serj Sarkisyan məsələnin bütün tərffərindən bixəbərdir. Onlar Bakıda da "İskəndər" raketləri buraxdılar, eləcə də Mingəçevir istiqamətinə də raketlər atdılar. Lakin bu raketlərin böyük hissəsi havada zərərsizləşdirildi. Azərbaycanın Hava Hücümündən Müdafiə Qüvvələrinin əlində olan sistemlər onları zərərsizləşdirdi. Yəni bu raketlər dəqiq olmadı. Hətta Şuşaya atılan raketlər şəhərin 35 kilometrliyinə düşdü. Bütün bunlar onu göstərir ki, ermənilərin "İskəndər" raketlərinə və Rusiyanın verdiyi hər hansı bir silahlara güvənərək indi-

yanatlarda bulunsa da, bunun bir nəticəsi olmadı. İlk mənzərədə Rusiya, sanki Amerikanı dişinə vurmuş kimi görünür və onun hərəkətlərinin keçici olduğunu düşünür. Hesab edirəm ki, Amerikanın Rusiya ilə bağlı öz planları var. Amerika Rusiyanın mərkəzi hakimiyyətinə iki-üç tirəliyin daha da dərinləşməsi və Putinin hakimiyyətinin zəifləməsi dövrünü gözləyir. Məhz bu dövrə Rusiyaya qarşı həllədiçi addımların atılması baş verə bilər.

- Artıq Ağdamda rus və türk hərbiçilərinin iştirakı ilə Monitoring Mərkəzi fəaliyyətə başlayıb. Uzun müddət mərkəzi fəaliyyətə başlamasının xüsusi əhəmiyyəti önə çəkilirdi. Mərkəzin fəaliyyəti rus sülhməramlılarının qanun çərçivəsində işlərini görməsini nə dərəcədə təmin edə bilər?

- Monitoring Mərkəzinin işə başlamasından sonra rus sülhməramlılarının əl-qolu bir xeyli bağlanıb. Yəni əvvəlki kimi sağa-sola hərəkət edə,

mejdani sulaya bilmirlər. Üstəlik, Türkiyə tərəfi hələlik faktları fiksə edir. Türkiyə onsuz da Qarabağ bölgəsində məsələnin bitmədiyini qənaətindədir və bu məsələnin başa çatdırılması üçün yeni plan üzərində düşünür. Yəqin ki, bu plana uyğun olaraq da Monitoring Mərkəzi fəaliyyət göstərir. Ehtimal edirəm ki, hələlik ruslarla fəaliyyəti gərginləşdirməyə ehtiyac qalmır və Türkiyə tərəfi daha çox məlumat və faktlar toplayır. Bu faktlar həm Rusiyanın bölgədən çıxarılması üçün, həm də ola bilsin ki, qarşılıqlı həllədiçi məqamda - qarşıdurmalar zamanı Türkiyənin işinə yarayacaq.

mejdani sulaya bilmirlər. Üstəlik, Türkiyə tərəfi hələlik faktları fiksə edir. Türkiyə onsuz da Qarabağ bölgəsində məsələnin bitmədiyini qənaətindədir və bu məsələnin başa çatdırılması üçün yeni plan üzərində düşünür. Yəqin ki, bu plana uyğun olaraq da Monitoring Mərkəzi fəaliyyət göstərir. Ehtimal edirəm ki, hələlik ruslarla fəaliyyəti gərginləşdirməyə ehtiyac qalmır və Türkiyə tərəfi daha çox məlumat və faktlar toplayır. Bu faktlar həm Rusiyanın bölgədən çıxarılması üçün, həm də ola bilsin ki, qarşılıqlı həllədiçi məqamda - qarşıdurmalar zamanı Türkiyənin işinə yarayacaq.

mejdani sulaya bilmirlər. Üstəlik, Türkiyə tərəfi hələlik faktları fiksə edir. Türkiyə onsuz da Qarabağ bölgəsində məsələnin bitmədiyini qənaətindədir və bu məsələnin başa çatdırılması üçün yeni plan üzərində düşünür. Yəqin ki, bu plana uyğun olaraq da Monitoring Mərkəzi fəaliyyət göstərir. Ehtimal edirəm ki, hələlik ruslarla fəaliyyəti gərginləşdirməyə ehtiyac qalmır və Türkiyə tərəfi daha çox məlumat və faktlar toplayır. Bu faktlar həm Rusiyanın bölgədən çıxarılması üçün, həm də ola bilsin ki, qarşılıqlı həllədiçi məqamda - qarşıdurmalar zamanı Türkiyənin işinə yarayacaq.